

Būtiskākais par izplatītākajiem finanšu krāpšanas veidiem

Ingus Valtiņš

FKTK Juridiskā un licencēšanas departamenta
galvenais juriskonsults

FINANŠU UN
KAPITĀLA
TIRGUS
KOMISIJA

24.03.2022.

Prezentācijas saturs

- Kas ir finanšu krāpniecība
- Krāpšanas veidi
- Tipiskākie apkrāpto stāsti
- Grābekļa princips
- Krāpniecības apmērs (statistika)
- Investīciju krāpšanās cietušā profils
- Kā atpazīt dažādus krāpšanas mēģinājumus
- Kā rīkoties un pasargāt savas finanses
- Neesi naudas mūlis!!

Kas ir finanšu krāpniecība?

Pasākumu kopums, kurā viltvārži uzdodas:

- par veiksmīgiem un tirgū esošiem finanšu pakalpojumu sniedzējiem,
- uzraudzības vai kontroles iestādes pārstāvjiem,
- jebkuru citu personu ar vienu mērķi - izkrāpt finanšu līdzekļus no iedzīvotājiem.

Jāņem vērā:

- Jūsu veiktie maksājumi vai "peļņa" nav atgūstama!
- Jūs neveicat reālus darījumus!
- Tā ir organizētā noziedzība!

Krāpšanas veidi

Viltus zvani banku
vai uzraugu vārdā

Investīciju
krāpniecība
(miljonu solītāji)

Romantiskā
krāpšana

Viltus SMS vai e-
pasti

Viltus interneta
veikali, DPD,
Omniva vai Latvijas
Pasts

Aicinājums atjaunot
savus datus

Laimests loterijā

Aizdomīgi
interesants saturs
no drauga

Sociālo tīklu
viktoriņas

Apkrāptā stāsts... investīcijas

**NOMĒRI,
PIRMS
RĪKOJIES**

Apkrāptā stāsts... telefons

**NOMĒRI,
PIRMS
RĪKOJIES**

Apkrāptā stāsts... romantika

**NOMĒRI,
PIRMS
RĪKOJIES**

Grābekļa princips

Krāpniecības apmērs (statistika)

Krāpšanas gadījumu statistika četrās lielākajās bankās 2021. gadā

Krāpšanas veids	Īstenotie gadījumi		Mēģinājumi/ novērstie gadījumi	
	Skaitis	Summa	Skaitis	Summa
Investīciju krāpšanas (iekļautas arī citi līdzīgi krāpniecību veidi – viltotie kredīti, komisijas utt.)	1281	4 459 278	1 712	889 094
Telefonkrāpšanas	3180	4 950 333	4069	2 186 506
Cita veida krāpšanas (neieskaitot telefonkrāpšanu, DPD, Romance utt.)	785	1 654 550	175	181 646

Kopā izkrāpto līdzekļu 11.1 milj. euro

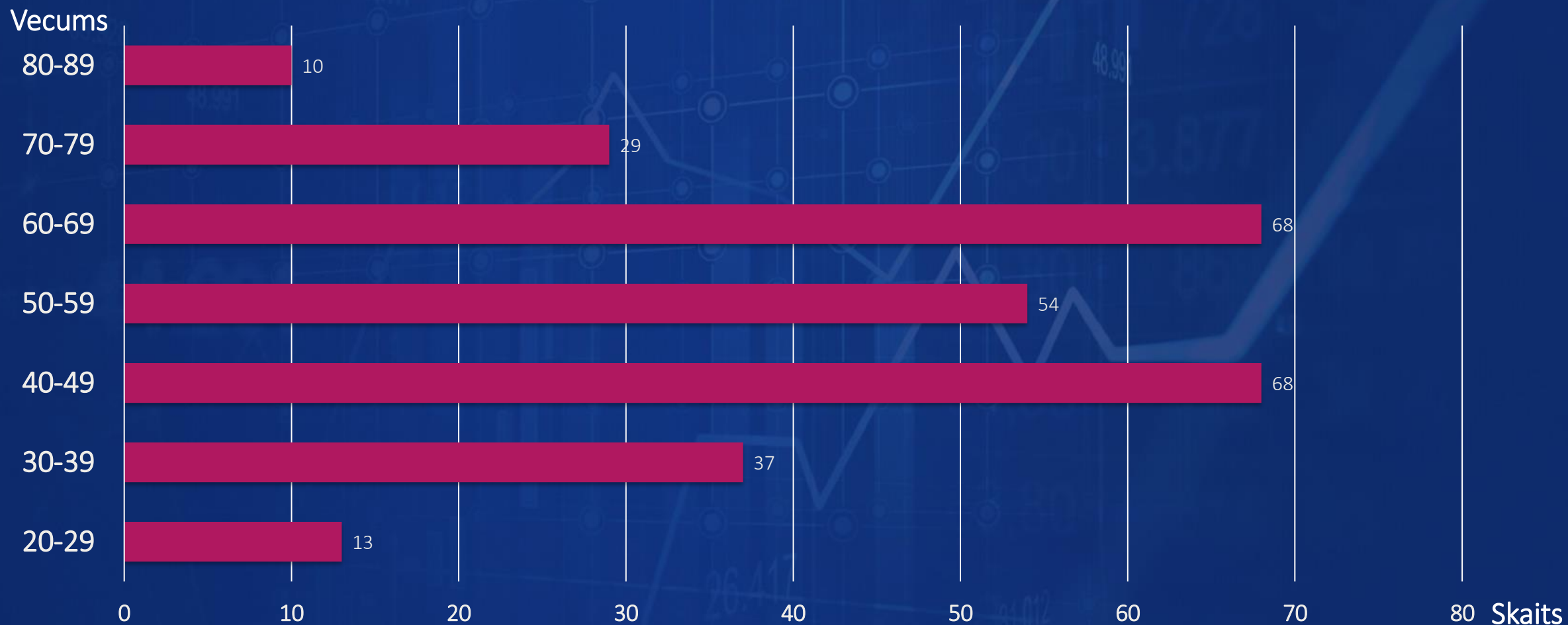
Agrīnā informācija par krāpšanas gadījumiem 2022. gada februārī

Krāpšanas veids		Gadījumu skaits kopā	Augustā	Apkrāpšana ir notikusi	Apkrāpšana visdrīzāk nav notikusi	Apkrāpšana nav notikusi
Zvani		76	899	26	8	42
	t. sk. izliekoties par bankas darbiniekiem	17	769	9	0	8
	t. sk. izliekoties par finanšu platformu pārstāvjiem	26	38	5	0	21
	t. sk. izliekoties par citiem	5	16	3	0	2
	t. sk. neidentificēti	28	47	9	8	11
Finanšu platformas		23	28	20	2	1
Kurjerdienesti		30	48	13	0	17
SMS		9	nav datu	4	0	5
e-pasti		7	nav datu	3	0	4
Citi krāpšanas veidi						
	Pirkšana/ pārdošana (piemēram, attālināta preču nepiegādāšana, neizpildīti pasūtījumi, preču neapmaksāšana, neatbilstošas preces piegādāšana u.c.)	74	119			
	Personas datu izmantošana (t. sk. kredītu noformēšana)	13				
	Citi	30	50			
Neidentificēti		98	141			

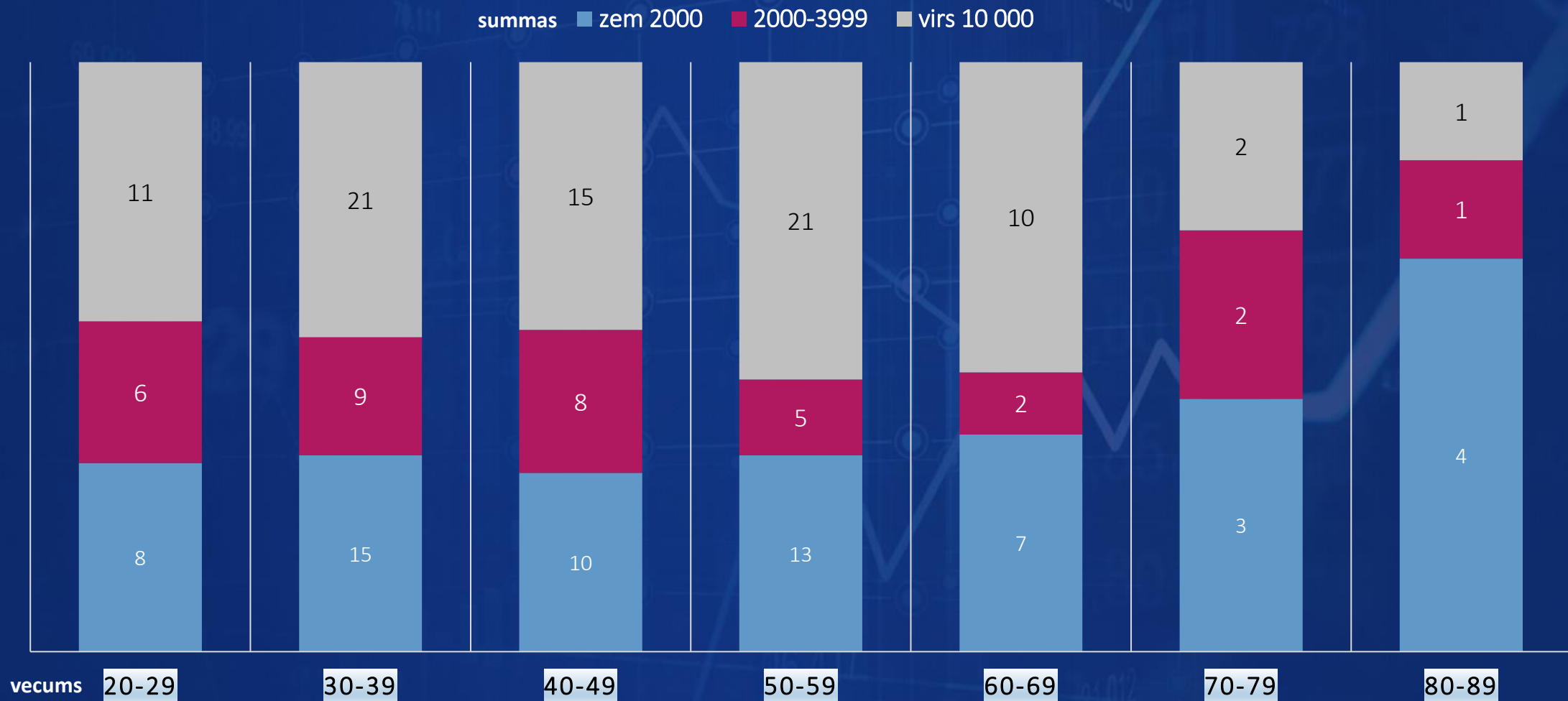
Investīciju krāpšanās cietušā profils: vecums

Izdevušās krāpšanas finanšu platformās 2021. gadā pa vecumu grupām

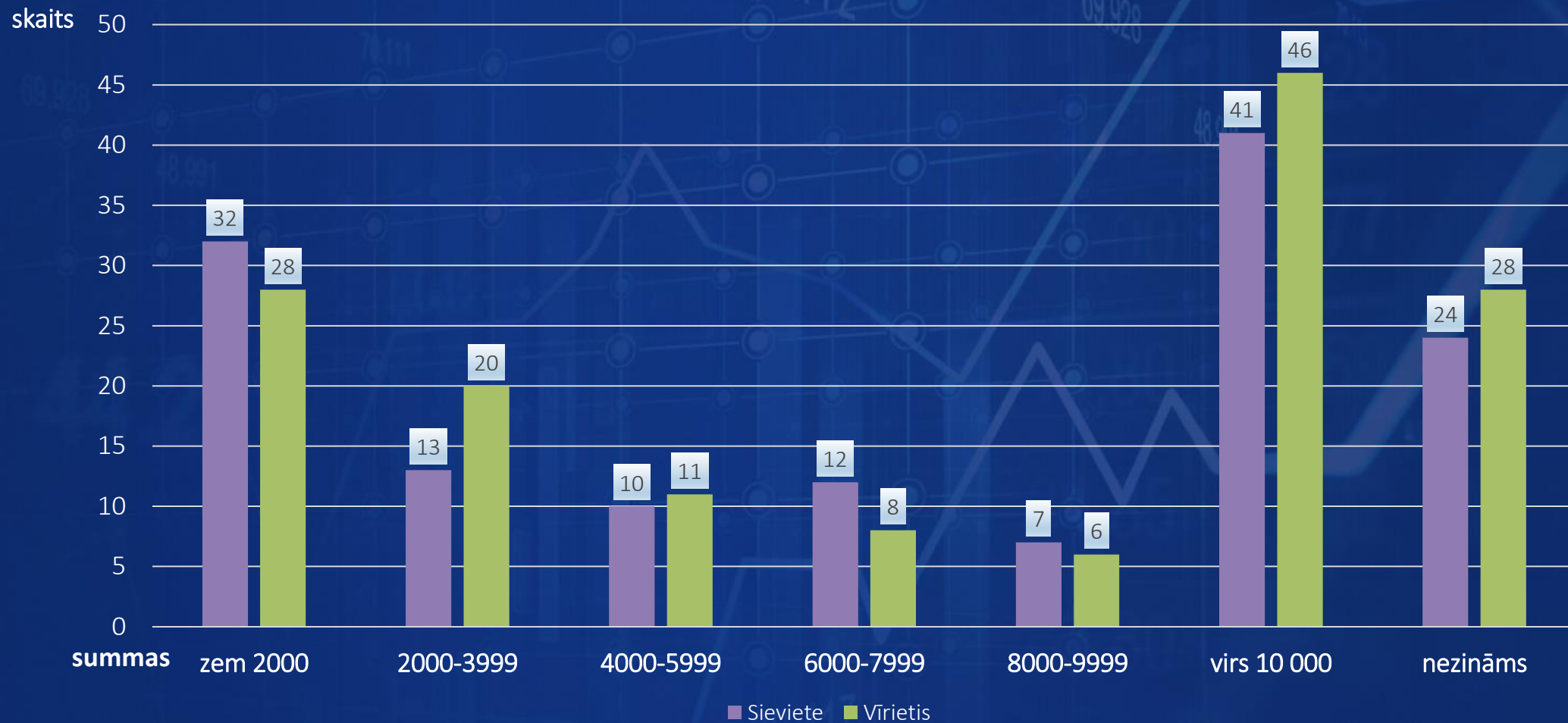

Zaudēto summu apmērs pa vecumu grupām

Izdevušās krāpšanas – dzimumu gūrpās

Ģeogrāfija un nodarbošanās

wikipedia.org/wiki/Latvija

Valsts policija

Kā atpazīt investīciju krāpšanas mēģinājumu |

**NOMĒRI,
PIRMS
RĪKOJIES**

- Vilinošas reklāmas ar solījumiem viegli nopelnīt
- Aizdomīga tīmekļvietne (pārbadi to)
- Ļoti uzstājīgi un neatlaidīgi, gatavi “sadarboties” ar Jums jebkurā laikā – “labākā drauga” metode vai agresija, ja nesadarbojas
- Bezmaksas nauda (vilinoši bonusi) neeksistē
- Runā lielākoties tikai krieviski
- Izmanto dažādu valstu tālruņa numurus, *Skype*, *Whatsapp*
- Piedāvā investīcijas veikt Jūsu vietā, izmantojot attālinātās piekļuves programmas (*Anydesck*; *TeamViewer*)

Kā atpazīt investīciju krāpšanas mēģinājumu II

- Nauda jāpārskaita uz virtuālo valūtu maciņiem vai nesaistītām personām
- Izmantojamās aplikācijas ir “demo” versijas – nav reāli dati
- Nav pieejama vai skaidra kontaktinformācija
- Netiek noslēgts investīciju līgums – tikai mājas lapas lietošanas noteikumi
- Reģistrācijas adrese parasti ir ārpus ES
- Nav informācijā par izsniegto darbības atļauju (reģistrācijas apliecība)

**NOMĒRI,
PIRMS
RĪKOJIES**

Kā atpazīt telefonkrāpnieku?

Atceriet, ka banka vai finanšu uzraugs **nekad** Tev nezvanīs un nelūgs izpaust datus!

Nepazīstams numurs

Runā krievu valodā

Izliekas par bankas vai finanšu uzraudzības iestādes pārstāvi

Lūdz izpaust datus (PIN koda ievade vai karte)

Ir ārkārtīgi uzstājīgs, nepiekrīt atraidījumam

Mudina Tevi rīkoties steidzami

Draud ar soda naudu

Kā atpazīt romantisko krāpnieku?

- Princis “baltā zirgā” (foto, izglītība, ģimenes vērtības)
- No iepazīšanās portāla pāriet uz e-pastiem, sms utt
- Pretimnākošs, draudzīgs, sūta dāvanas utt
- Saruna parasti nenotiek “video” formātā
- Atrodas ārpus savas mītnes valsts
- Daudz komandējumu
- Sola ierasties ciemos vai izmaksāt ceļojumu
- Pēkšņi rodas problēmas ar izceļošanu, apdrošināšanu, kā rezultātā steidzami nepieciešama nauda

Kā rīkoties un pasargāt savas finanses

APSTĀJIES

- Atvēli laiku, lai rūpīgi apsvērtu savus lēmumus
- Izvērtē situāciju kritiski
- Tikai noziedznieki mēģinās steidzināt un radīt paniku
- Pārrunā situāciju ar draugiem vai tuviniekiem
- Banka nekad nezvanīs un nelūgs apstiprināt identitāti vai datus

PĀRBAUDI

- **Pirms investē** pārbaudi informāciju internetā pie FKTK
- Noraidīt vai ignorēt visus pieprasījumus ir pareiza rīcība
- Neapstiprini PIN kodus pēc citu personu lūguma
- Pirms kādam pārskaiti lielu naudu 7x pārbaudu datus par šo personu

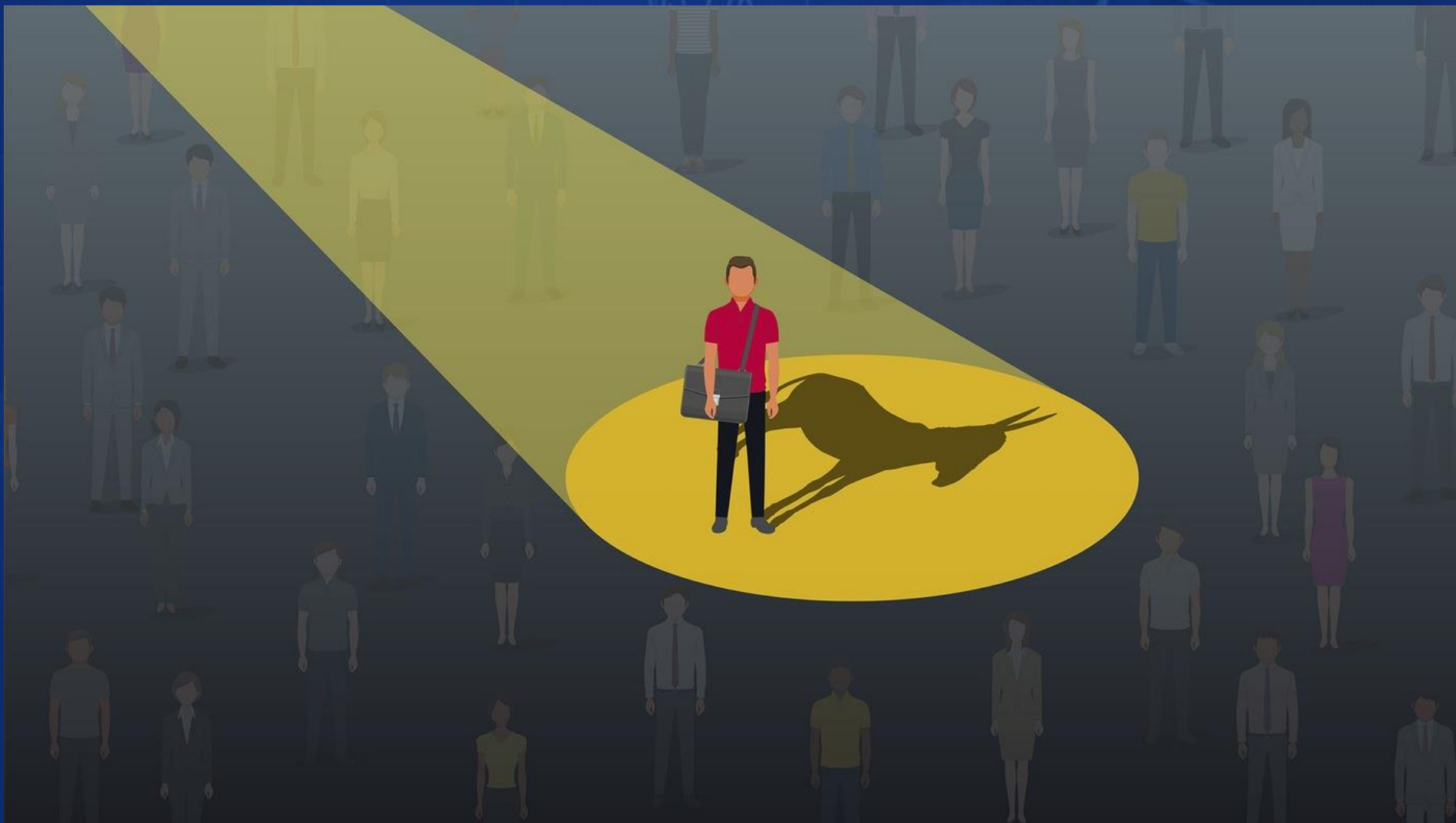

AIZSARGĀ

- Aizdomu gadījumā nekavējoties sazinies ar savu banku
- Ja ir aizdomas, ka esi iesaistīts krāpniecībā ziņo policijai
- Neizpaud savus datus un nepiešķir piekļuvi iekārtām
- Sargā savu sensitīvo informāciju un neizplati to sociālajos tīklos.

Neesi naudas mūlis!!!

Jautājumi?

FKK

FINANŠU UN
KAPITĀLA
TIRGUS
KOMISIJA

Par investīciju krāpšanu ziņo:
nelicencets@fktk.lv

Paldies par interesi un uzmanību!

+371 6 7774800 | fktk@fktk.lv | www.fktk.lv |

